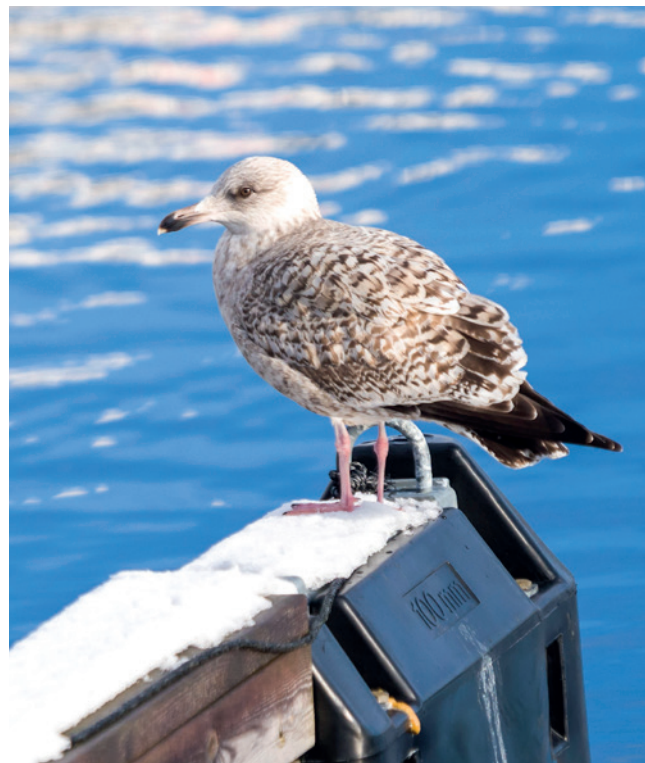

Kristiansand
kommune

Medvirkningsplan Lagmannsholmen

Datert 15.01.2024
Revidert etter vedtak 28.02.2024

Innholdsfortegnelse:

1. Hva er medvirkning.....	2
2. Hvorfor en plan for medvirkning og hva inneholder den.....	2
3. Hvorfor er medvirkning og involvering viktig for områdeplanen på Lagmannsholmen.....	2
4. Grupper og interessenter, og grader av involvering.....	3
5. Medvirkning og dialog i planprosessen	3
6. Informasjons- og kommunikasjonskanaler .	5
7. Metoder/Arenaer for medvirkning	6
8. Allerede gjennomført medvirkning.....	7

1. Hva er medvirkning

Plan- og bygningsloven (pbl) § 5-1 stiller krav til at det i planlegging skal legges til rette for aktiv medvirkning, med et særlig ansvar for grupper som krever spesiell tilrettelegging. Herunder nevnes blant annet barn og unge, mennesker med nedsatt funksjonsevne, eldre, mennesker med språkutfordringer eller som på annen måte er forhindret fra å medvirke. Kommunens oppgave er å påse at dette blir oppfylt i alle planprosesser. Medvirkning gir berørte muligheten til å delta og påvirke reguleringsarbeidet. Et godt argument for medvirkning er at dette kan bidra til et bedre resultat, siden man får inn (ny) lokalkunnskap og erfaringer om planområdet. Hvis planene får en god forankring i befolkningen og blant berørte, vil det forenkle gjennomføringen og kunne bidra til et bedre sluttresultat.

Opplegg for medvirkning kan ta mange former og må avveies mellom deltakelse og involvering i planlegging, og effektiv planlegging. Fire prinsipper som kan bidra til å sikre fleksibilitet og forutsigbarhet i prosessen (Medvirkning i planlegging 2014) er:

- **Åpenhet** i planarbeidet – alle skal ha lik tilgang til nødvendig informasjon for å ivareta sine interesser eller komme med sine meninger. Forutsetning for tillit til plansystemet.
- **Styringseffektivitet** – tilrettelegging for involvering og belysning av utfordringer kan bidra til bedre samordning og påvirke beslutningsprosessen slik at den blir mer smidig.
- **Universell utforming** – en prosess som tilrettelegger for universell utforming på alle nivåer i planleggingen styrker muligheten for å utvikle et lokalsamfunn som er inkluderende for alle.

- **Likeverd** – deltakelse på likeverdige vilkår. Jo større kompleksitet og interesse-mangfold i plansituasjonen, dess viktigere er ryddige og inkluderende planprosesser.

2. Hvorfor en plan for medvirkning og hva inneholder den

Denne medvirkningsplanen gjør rede for hvordan innbyggere, politikere, administrasjon, næringsliv, frivilligheten og andre interessenter og aktører skal involveres i forbindelse med utarbeidelse av *Områdeplan for Lagmannsholmen*.

Medvirkningsplanen skal avklare forventninger til involvering og medvirkning, skape forutsigbarhet og bidra til å skape engasjement rundt planprosessen.

I tillegg gir planen en oversikt over hvilke kommunikasjonskanaler og arenaer kommunen vil benytte for å kommunisere ut milepæler og aktiviteter i planprosessen.

Medvirkningsplanen revideres ved behov underveis i prosessen. Dette for å ivareta de hensyn som dukker opp i planprosessen.

3. Hvorfor er medvirkning og involvering viktig for områdeplanen på Lagmannsholmen

Områdeplanen skal sammen med tilhørende bestemmelser og beskrivelser bli de viktigste styringsdokumentene for en ønsket utvikling av Lagmannsholmen. Områdeplanen skal **sikre sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraft**, dette er en stor og kompleks oppgave.

For at Lagmannsholmen skal bli et bra sted å bo, vokse opp, bli gammel, arbeide og rett og slett oppholde seg er det viktig at god og bred involvering gir flest mulig mulighet til å bidra med sine innspill til målene og strategiene som vedtas i områdereguleringen.

4. Grupper og interessenter, og grader av involvering

Grupper og interessenter

En interessent defineres som enhver person, gruppe eller organisasjon som påvirker, blir påvirket av eller oppfatter at de kan bli påvirket av et prosjekt. For områdeplan for Lagmannsholmen vil interessentene være både interne og eksterne, samt omfatte myndigheter.

Grad av medvirkning

Måltrettet medvirkning av ulike grupper vil innebære ulik grad av involvering.

Medvirkning kan graderes i fire nivåer:

1. **Informere** – Holde interessentene oppdatert om planprosessen. Informasjon gis via media, oppslag, Facebook, e-post eller brev.
2. **Kommunisere** – Opprettholde aktørers interesse gjennom kommunikasjon. Aktører har mulighet til å gi innspill til prosessen som svar på direkte henvendelser, spørreundersøkelser eller i egne særmøter.
3. **Skape dialog** – Skape dialog underveis i planprosessen gjennom møter med aktører. Herunder særmøter og dialog- eller folkemøter. Diskusjoner i slike møter kan gi innspill til konkrete løsninger.
4. **Involvere** – Skape forankring gjennom å involvere aktørene, som vil være

direkte involvert i utarbeiding av løsninger. Dette gjennom diskusjoner i interessefora, faglige ressurser eller egne tilpassede særmøter med spesielt relevante aktører.

5. Medvirkning og dialog i planprosessen

Folkevalgte

Det er viktig at folkevalgte og beslutningstakere involveres tidlig i planprosessen, slik at det oppnås bred forankring tidlig.

Styringssignaler tidlig i prosessen vil bidra til styringseffektivitet og en smidig prosess.

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Orienteringer/presentasjoner i Areal- og miljøutvalget 29.02.2024 og bystyret 20.03.2024
- Større «rundebords» workshops første planlagt 16.04.2024
- i samarbeid med næringsforeningen (se egen beskrivelse)
- Saker til behandling i Areal – og miljøutvalget, råd/utvalg og bystyret høst 2024 – datoer avhengig av planprosess
- Plan- og dialogkonferanser i høringsfase etter utleggelse til offentlig ettersyn
- Oppdateringer som oppfølging av løpende prosess

Overordnede myndigheter

Består av nasjonale og regionale myndigheter som vil være formelle høringsparter i planprosessen og som har innsigelsesmyndighet. Inkluderer blant annet Statens Vegvesen, Statsforvalteren, Fylkeskommunen, Kystverket, Bane Nor og NVE. God kommunikasjon og dialog vil bidra til en smidig prosess.

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Varsel om oppstart og høringer i alle faser
- Planforum – møte i høringsfase av kvalitetsprogrammet er gjennomført 26.10.2023. Nytt møte etter utleggelse av planforslag til offentlig ettersyn – høst 2024
- Egne møter ved behov
- Tema ved mekling av havnespor 24.01.2024

Offentlige og interkommunale samarbeidspartnere

Offentlige samarbeidspartnere inkluderer blant annet Kristiansand havn IKS og AKT.

Kristiansand kommune er samarbeidspartner i flere ulike selskap/foretak.

Organisasjonsformene er ulike, men alle skal få muligheten til å medvirke i planprosessen innenfor sine respektive fagfelt og ansvarsområder.

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Det er startet opp en egen møteserie med Kristiansand havn
- Andre møter/aktiviteter planlegges etterhvert som behovene oppstår

Innbyggere

Områdeplan for Lagmannsholmen skal sette rammer for utvikling av en sentral del av byen. Det er derfor viktig at hele befolkningen blir informert jevnlig og gis muligheten til å medvirke. Ulike kategorier innbyggere vil ha ulike behov for tilpasset involvering og på ulike arenaer. Det skal i prosessen legges særlig vekt på involvering av barn og unge.

Arena, aktuelle aktiviteter:

Rettet mot hele befolkningen

- Varsel om oppstart og høringer i alle faser – egen kunngjøring i lokal/regionalaviser er

gjennomført for kvalitetsprogrammet

- Åpne folkemøter planlegges fremover – første i mnd. skiftet mai/juni
- Digitale spørreundersøkelser fra oktober 2024
- Åpent plankontor på Lagmannsholmen fra høringsfasen – fra høst 2024 til sluttbehandling (oppdateres med adresse når den foreligger)
- Gjestebud
- Gruppe på Facebook – side er opprettet
- Kartfortelling – 3D-modeller av utvalgte byplangrep (utarbeides etter workshops avholdt vår 2024) vil i plan- og medvirkningsprosessen bli brukt aktivt (legges også ut på kommunens hjemmeside)
- Utstillinger

Målrettet mot enkeltgrupper

- Workshops
- Egne møter ved behov

Målrettet mot barn og unge

- Barnetråkk – høst 2024
- Opplegg for barn fra skoler og barnehager
- Aktiv bruk av ungdommens Bystyre (gjennomført orientering om kvalitetsprogrammet 14.11.2023) og er invitert tilbake for innspillsrunde før første gangs behandling og barn og unges representant

Lag, foreninger og grupper

Organiserte lag, foreninger, interesseforeninger, bruker- og pårørendeorganisasjoner, uorganiserte grupper mm. Felles for disse er at de målbærer interessene til gruppene de representerer.

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Varsel om oppstart og høringer i alle faser
- Workshops – egen invitasjon med avgrenset påmelding (for å få representanter fra flest mulig organisasjoner) sammen med næringslivet og folkevalgte 16.04.2024
- Spørreundersøkelser
- Egne møter etter behov

Næringslivet

Næringslivet kan påvirkes av de strategiske målsetningene i områdeplanen for Lagmannsholmen, og må derfor sikres informasjon og mulighet til medvirkning i planprosessen.

Workshop 16.04.2024 arrangeres i samarbeid med Næringsforeningen (som igjen involverer Kvadraturforeningen og Gårdeierforeningen)

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Varsel om oppstart og høring av kvalitetsprogram
- Høring av planforslag
- Workshop
- Egne møter etter behov

Grunneiere

Områdeplanen for Lagmannsholmen avklarer arealbruk innenfor planområdet, og enkelte grunneier vil bli direkte berørt av dette. Det er viktig at berørte grunneiere blir godt informert og gis muligheten til å medvirke. Blant annet er Kristiansand Havn en av grunneierne som er berørt.

Arena, aktuelle aktiviteter:

- Varsel om oppstart og høringer i alle faser
- Direkte informasjon

- Egne møter etter behov

Kommuneorganisasjon – intern medvirkning

Medvirkningen skal sikre at eksisterende kunnskap og kompetanse kommer planleggingen til gode slik at fremtidig forvaltning av infrastruktur, utomhusanlegg og tjenesteleveranser er i tråd med kommunens målsetting.

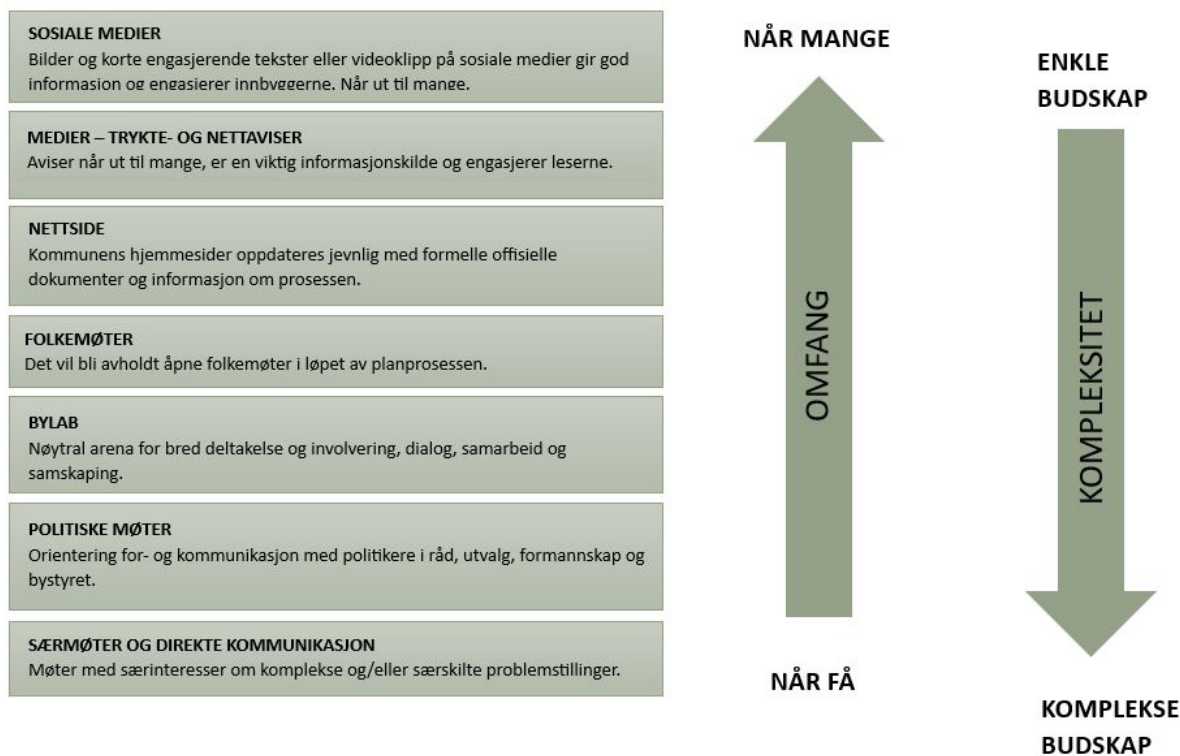
Arena, aktuelle aktiviteter:

- Informasjon på intranett/internett
- Nyhetsbrev
- Workshops
- Ledermøter
- Samarbeidsgrupper
- Styringsgrupper
- Egne møter ved behov

6. Informasjons- og kommunikasjonskanaler

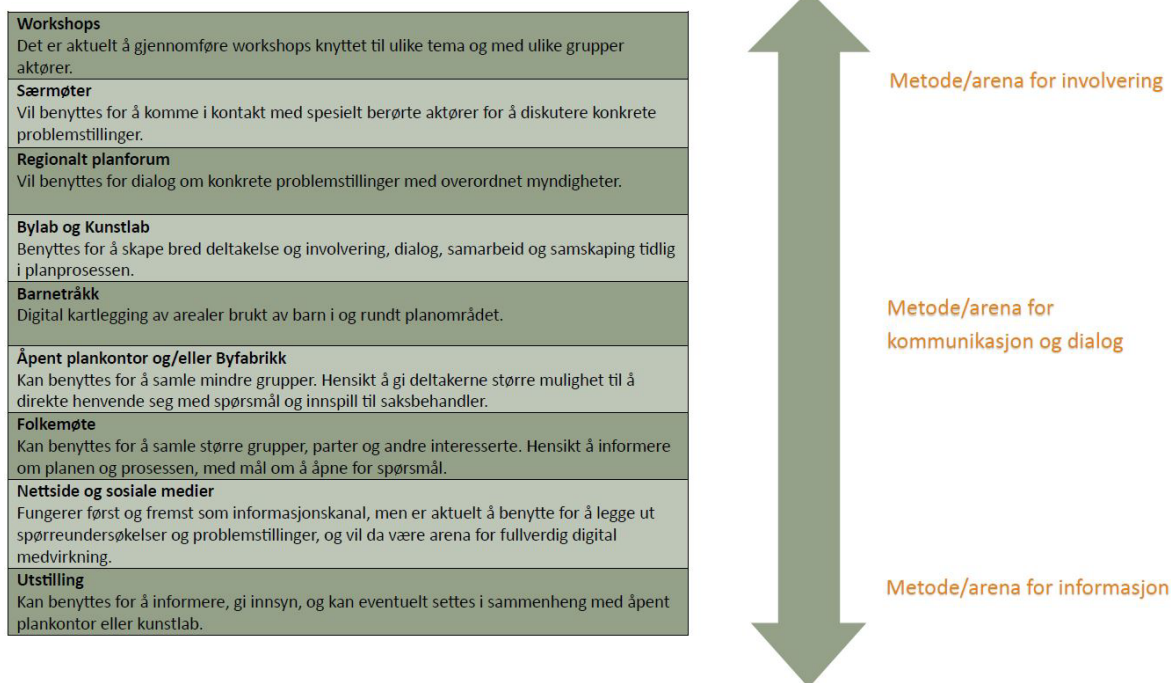
Man vil aktivt og målrettet benytte tilgjengelige informasjons og kommunikasjonskanaler for å:

- Holde befolkningen og aktører informert om planprosessen, inkludert milepæler og mulighet for medvirkning – plankontor, aktiviteter i området, utstillinger
- Skape tillit med presis og faglig informasjon.
- Be om- og motta innspill
- Skape engasjement for prosessen og motivere for involvering

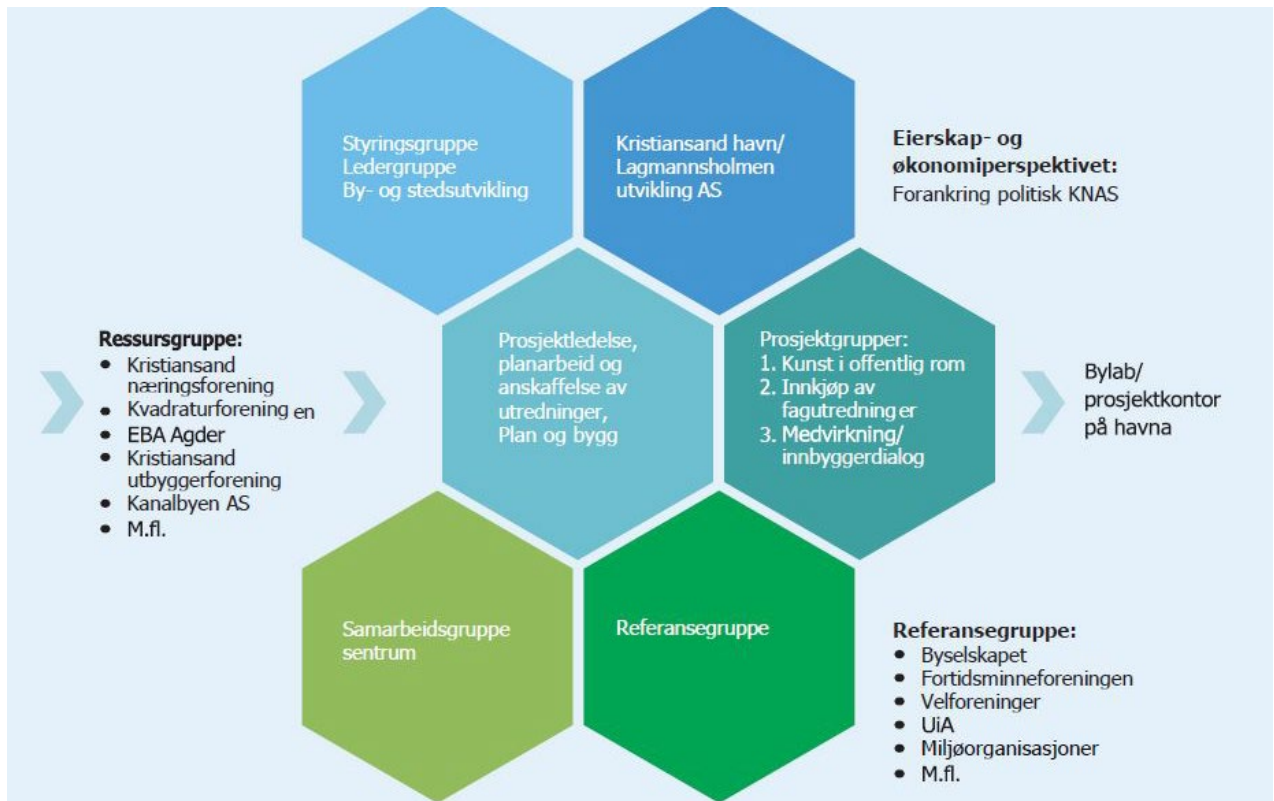

Figur 1: Informasjons og kommunikasjonskanaler

7. Metoder/Arenaer for medvirkning

Figur 2. Metode/arena for medvirkning

Figur 3. Aktører

8. Allerede gjennomført medvirkning

Ideforslag, skisseforslag og mulighetsstudier

Byutvikling av Lagmannsholmen og Vestre havn har stått på agendaen i snart 20 år. I denne perioden har det kommet inn mange ideforslag og skisseforslag, som i dag er med på å danne grunnlaget for en byutvikling av området. De mange forslagene er presentert i en utstilling som kan ses på rådhuset og er å regne som en del av medvirkningen. Altså har det foregått medvirkning i lang tid.

I den samme perioden er det også utarbeidet en DIVE-analyse. Gjennom denne ble det lagt opp til en komprimert medvirkningsprosess, der det ble jobbet med det aktuelle området. Involvert i arbeidet var Riksantikvaren, Kristiansand havn, Oddeøyas venner, Vest-Agder museet, Bragdøya kystlag, Arkivet, Vest-Agder fylkeskommune, samt at kommunale enheter som plan, parkvesenet,

kulturetaten og by- og samfunnenheten var representert.

Bylab

Det har vært gjennomført en rekke bylaber, hvor hensikten har vært å lage en plattform for dialog og ideutvikling. I tillegg har bylabene hatt til hensikt å engasjere både profesjonelle aktører og befolkningen ellers til å ta del i utviklingen. Terskelen for deltakelse har vært lav, og takhøyde for ideer stor. Under oppsummeres de enkelte bylabene;

Bylab #1: Oppstart v/ Ordfører, byutviklingsdirektør, konsulenter mv.

Første Bylab ble gjennomført som en oppstart for det som nå er blitt et kvalitetsprogram for kommende områderegulering for Lagmannsholmen. Det var også en formell åpning av en utstilling som viste idèskisser for Lagmannsholmen, basert på tidligere arbeider fra diverse konkurranser/ideforslag.

Bylab #2: Nye initiativ

Bylaben fokuserte på historikken og premissene som ligger til grunn for den videre utviklingen. I denne utgaven av Bylab ble to nye forslag presentert. Forslag utarbeidet av Asplan Viak i samarbeid med Alf Flørnes inneholdt blant annet akvarium, vitensenter, mineralpark, mathall og studenthybler i den gamle siloen. Trollvegg Arkitektstudio i samarbeid med Monica S. Rosenvold hadde også utarbeidet et forslag som inneholdt akvarium, bylagune og sandstrand.

Bylab #3: Grunnlag for planlegging

I denne utgaven av Bylab var det fokus på økonomiske og praktiske sider ved byutvikling av Lagmannsholmen. Hvordan det skal finansieres, hvem som skal betale osv. Adm. dir. for HAV Eiendom, Oslo Havns eget eiendomsselskap, Kjell Kalland, orienterte om hvordan Bjørvika utbyggingen har blitt finansiert, og havnedirektør Halvard Aglen presenterte mulige løsninger for Lagmannsholmen. Kommentarer fra blant annet UiA og Næringsforeningen.

Bylab #4: Næringsforeningen

Kristiansand kommune: sentrale fakta om Kvadraturen. Premiere på video: 6 under 40 om hvorfor byen må utvikle seg for å holde på unge talenter. Gårdeierforeningen: Hva driver næringslivet, hva utvikler handel, kontor, turisme, kultur, investering, vekstnæringer og verdiskapning? Hvilke globale trender påvirker også Kristiansand? Ressursgruppen for byutvikling og infrastruktur, og by- og stedsutviklingsdirektør i Kristiansand: Utvikling av Kristiansand og Lagmannsholmen.

Avslutningsinnlegg: Arne Thomassen (H), Fylkesordfører Agder.

Bylab #5: Kunst som byutviklingsredskap

Sted: Bystyresalen i forbindelse med møte i By- og stedsutviklingsutvalget.

Introduksjon av Anna Beate Hovind som ansvarlig for kunst som byutviklingsredskap i planleggingen av Bjørvika/Sørenga. Introduseres av Knut Felberg, leder Klima og areal.

Del 2 fortsatte senere på dagen med avduking av Vilhelm Krag og møte med tema "kunst som byutviklingsredskap".

Bylab #6: Medvirkning

Hvem skal bestemme utviklingen på Lagmannsholmen? Har «vanlige folk» idéer og ønsker for en ny bydel ved Fiskebrygga når containerhavna flytter? På oppdrag fra Kristiansand kommune arrangerte URPLAN og studenter i samfunnsplanlegging Bylab om Lagmannsholmen. Master-studenter i Samfunnsplanlegging presenterte funn de har gjort gjennom medvirkningsarbeid med unge i Kristiansand og omegn.

Oppfølging av invitasjoner – informasjonsrunder med innspill

- *18.08.2023 UiA klasse for samfunnsutvikling* -Informasjon om kvalitetsprogrammet for Lagmannsholmen ble presentert. Spørsmål og tilbakemeldinger. Alle elevene i klassen fikk utlevert kvalitetsprogrammet. UiA vil også bli involvert i videre medvirkning.
- *26.09.2023 Næringsforeningen* - Informasjon om kvalitetsprogrammet for Lagmannsholmen ble presentert. Spørsmål og tilbakemeldinger. Næringsforeningen vil også bli involvert i videre medvirkning.
- *10.10.2023 Mosvold + trollvegg* - Møte angående eiendommer som Mosvold fester i Gravane/fiskebrygga. Det ble gitt informasjon om prosess og overordnet mål. Det planlegges oppfølging i forhold til private eiendommer på Fiskebrygga. Tilstøtende grunneiere vil også bli involvert i videre medvirkning.
- *14.10.2023 Barnas arkitekturdag* – diverse poster som knyttes til Lagmannsholmen. Utstilling av

skoleprosjektene som ble utarbeidet på grunnlag av oppdragsbeskrivelsen av en «Central park» på Lagmannsholmen. Det vil i fortsettelsen bli laget et eget medvirkningsopplegg for barn og unge.

- 26.10.2023 *Planforum* – Drøfting med overordnede myndigheter. Eget referat fra møtet, journalført i saken.
- 31.10.2023 *Havna, dialogmøte* - Eget referat fra møtet, journalført i saken. Det er avtalt egen møteserie for å ivareta havna i den kommende flytteprosessen og fremtidig bruk av havnearealene på Lagmannsholmen. Havna vil være en del av et fremtidig utviklingselskap for å ivareta de økonomiske behovene i flytteprosessen.
- 14.11.2023 *Ungdommens bystyre/arbeidsutvalget* – Informasjon om kvalitetsprogrammet for Lagmannsholmen ble presentert. Spørsmål og tilbakemeldinger i forhold til kvalitetsprogrammet hvor det ble gitt informasjon om at de vil bli videre involvert i utarbeidelse av planen i neste fase.
- 30.11.2023 *Eldrerådet* Informasjon om kvalitetsprogrammet for Lagmannsholmen ble presentert.

Lagmannsholmen kunstlab

LGMNSHLMN
KUNSTLAB

Parallelt med medvirkningsprogrammet knyttet til selve områdereguleringen pågår prosjektet Lagmannsholmen kunstlab. Prosjektet er et samarbeid mellom Kristiansand kommune og KORO (Kunst i offentlig rom) og har mottatt midler til å utforske kunst som virkemiddel i by- og stedsutvikling.

Det er engasjert en egen kunstnerisk prosjektleder for prosjektet.

Prosjektleders ansvar er å utforme kunstlaben ved å tilrettelegge for ulike kunstneriske prosesser/prosjekt, arbeide tett opp mot planprosesser og samtidig sørge for kunstnerisk medvirkning, dialog og deltakelse både internt og eksternt i utviklingen av Lagmannsholmen.

Prosjektet vil også bidra på ulike medvirkningsarenaer i form av midlertidige tiltak, arrangement og utstillinger.

Høst 2023:

Midlertidig utstilling av 5 skulpturer på kai 6 i og i sentrum.

Vinter/vår 2024:

- 21.01.2014 Gjennomført idèverksted på kai 6.
- Verksted og ulike arrangementer gjennom våren 2024, der kunstprosjekter og kunstneriske grep vil være utgangspunktet for å sette i gang samtaler om Lagmannsholmen. Arrangementene skal søke å inkludere og invitere inn så bredt som mulig.
- Kunstprosjekt med Gunnhilde Høyer og Jonas Major